

A HONFOGLALÁS- ÉS KALANDOZÁSOK KORA

Bibliográfia

Források:

- Anonymus: *A magyarok cselekedetei*. Ford. Veszprémy László. Bp., 2004.
- Bíborbanszületett Konstantin: *A Birodalom Kormányzása*. Ford. Moravcsik Gyula. Szeged, 2003. (továbbiakban: DAI)
- Györffy György (szerk.): *A magyarok elődeiől és a honfoglalásról. Kortársak és krónikások híradásai*. Bp., 2002. (továbbiakban: MEH)
- Ibn Fadlán: *Beszámoló a volgai bolgárok földjén tett utazásról*. Ford. Simon Róbert. Bp., 2007.
- Kmoskó Mihály: *Mohamedán írók a steppe népeiről. Földrajzi irodalom. I/1–I/3*. Bp., 1997–2007.
- Kristó Gyula (szerk.): *A honfoglalás korának írott forrásai*. Szeged, 1995. (továbbiakban: HKÍF)
- Kristó Gyula (szerk.): *Az államalapítás korának írott forrásai*. Szegedi Középkortörténeli Könyvtár, no. 5. Szeged: Szegedi Középkorász Műhely, 1999. (továbbiakban: ÁKÍF)
- Moravcsik Gyula: *Az Árpád-kori magyar történel bizánci forrásai*. Bp., 1984.
- Pauler Gyula – Szilágyi Sándor: *A magyar honfoglalás kútfei*. Bp., 1900.

Kötelező összefoglaló művek:

- Font Márta – Sudár Balázs: *Honfoglalás és államalapítás. 9–10. század. A törzsszövetségtől a keresztény királyságig*. Bp., 2019.
- Kristó Gyula: *Magyarország történel 895–1301*. Bp., 2003. 26–89. o.
- Kristó Gyula – Makk Ferenc: *A kilencedik és a tizedik század történel*. Bp., 2001.
- Sudár Balázs – Petkes Zsolt (szerk.): *Magyar őstörténel sorozat*. Vol. 1–6. Bp., 2014–2018.

Tematika

1. óra. Bevezetés. Az irodalomjegyzék és tematika bemutatása, a számonkérések menetének tisztázása.

2. óra. A honfoglalás korának forrásai és kutatási lehetőségei

Zimonyi István: „A magyar őstörténel kutatásának módszerei és vázlatos áttekintése.”
In: Uő.: *Középkori nomádok – korai magyarok*. Bp., 2012. 27–38. o.

Bálint Csanád: „A történeti genetika és az eredetkérdés(ek) – a közös kutatás szükségessége és lehetőségei.” *Magyar tudomány* 169, 10. sz. (2008): 1170–1187. o.

Türk Attila: „A régészet szerepe és eredményei a korai magyar történelem kutatásában.” *Magyar tudomány* 182, különszám (2021): 129–141. o.

Vásáry István: „Magyar őstörténet – magyar történelem.” In: Uő.: *Magyar őshazák, magyar őstörténeszek*. Bp., 2008. 9–18. o.

3. óra. A magyarság etnogenezise

„A Julianus első útjáról készült jelentés 1237-ből.” In: Györffy György: *Napkelet felfedezése*. Bp., 1965. 39–44. o.

„Hérodotosz.” In: MEH 49–51. o.

„Györffy György előszava.” In: MEH 23–28. o.

„Kézai Simon.” In: MEH 172. o.

Geary, Patrick: *A nemzetek mítosza. Európa népeinek születése a középkorban*. Bp., 2014. 9–23. o.

Kristó 2003, 29–42. o.

Szűcs Jenő: *A magyar nemzeti tudat kialakulása*. Bp., 1997. 296–318. o.

4. óra. Kelet-Európa a 9–10. században

Bíborbanszületett Konstantin 48–53, 56–63 és 167–171. o.

Ibn Fadlán 45–83. o.

Kmoskó I/2. 74–81. o.

Sudár Balázs (szerk.): *Magyarok a honfoglalás korában*. Magyar őstörténet 2. Bp., 2015. 9–117. o.

Tóth Sándor László: „Birodalmak, államok és népek a IX. századi Kelet-Európában.” *Életünk* 7 (1996): 571–598. o.

5. óra. A korai magyarság vándorlása és 9. századi története

„Szent Bertin évkönyve.” In: HKÍF 183–184. o.

„Bíborbanszületett Konstantin.” In: MEH 112–120. o.

„Béla király jegyzője.” In: MEH 132–134. o.

Kristó – Makk 2001, 43–67. o.

Font – Sudár 2019, 16–42. o.

Türk Attila: „A korai magyar történelem régészeti kutatása napjainkban. (Perspektívák és teendők).” In: Sudár Balázs et al. (szerk.): *Magyar őstörténet. Tudomány és hagyományörzés*. Bp., 2014. 19–30. o.

6. óra ZH

7. óra. Honfoglalás és megtelepedés

„György barát krónikájának folytatása.” In: MEH 103–105. o.

„Orosz évkönyvek.” In: MEH 121–122. o.

„A magyarok története.” In: MEH 125–127. o.

„Fuldai évkönyvek.” In: MEH 201–204. o.

Révész László: „Vezéri sírok a Felső-Tisza vidékén.” In: Kovács László (szerk.): *Honfoglalás és régészet. A honfoglalásról sok szemmel*. Vol. 1. Bp., 1994. 139–150. o.

Sudár – Petkes (szerk.): *Honfoglalás és megtelepedés*. Magyar őstörténet 4. Bp., 2016. 71–117. o.

Szabados György: „Állam és ethnosz a IX–X. századi magyar történelemben.” *Acta Historica* 135 (2013): 3–24. o.

8. óra. A 9–10. századi magyarság életmódja.

Ibn Fadlán 43–45. o.

„Ibn Ruszta és Gardízi.” In: MEH 84–88. o.

„Regino.” In: MEH 196–200. o.

Ammianus Marcellinus: *Róma története*. Ford. Szepesy Gyula. Bp., 1993. 586–592. o.

Dienes István: „A honfoglaló magyarok és ősi hiedelmeik.” In: Hajdú Péter (szerk.): *Uráli nyelvrokonaink*. Bp., 1975. 77–108. o.

Fodor István: „A rejtélyes 10. század.” *Korunk* 25, 8. sz. (2014): 3–11. o.

Mesterházy Károly: „A honfoglaló magyarok társadalma és a régészet.” *Életünk* 34, 8. sz. (1996): 768–795. o.

Róna-Tas András: „A nomád életforma geneziséhez.” In: Tókei Ferenc (szerk.): *Nomád társadalmak és államalakulatok*. Bp., 1983. 51–65. o.

9. óra. A magyar politikai szervezet és társadalom a 9–10. században

„Az orkhoni feliratok.” In: MEH. 55–76. o.

„Ibn Fadlán.” In: MEH 95–97. o.

B. Szabó János – Sudár Balázs: „Kende vagy gyula volt-e Árpád? A magyar kettős fejedelemség teóriájától a forrásokig.” In: B. Szabó János – Sudár Balázs: *Az Árpád-ház nyomában*. Bp., 2021. 163–197. o.

Sudár Balázs (szerk.): *Magyarok a honfoglalás korában*. Magyar őstörténet 2. Bp., 2015. 171–178. o.

Zsoldos Attila: „Nemzetségek és honfoglalók.” In: Veszprémy László (szerk.): *Honfoglaló őseink*. Bp., 1996. 176–194. o.

10. óra. A kalandozások kora

„Maszúdí”. In: MEH 98–101. o.

„Bölcs Leó.” In: MEH 106–111. o.

„Kézai Simon.” In: MEH 178–187. o.

„Liudprand.” In: MEH 212–220. o.

„Ekkehard.” In: MEH 221–229. o.

„Widukind.” In: MEH 234–239. o.

Bóna István: *A magyarok és Európa a 9–10. században*. Bp., 2000. 62–71. o.

Kovács László: „Fegyver s vitéz.” In: Veszprémy László (szerk.): *Honfoglaló őseink*. Bp., 1996. 81–108. o.

Kristó – Makk 2001, 96–159. o.

Veszprémy László: „A honfoglalás és a kalandozások kora.” In: Hermann Róbert (szerk.): *Magyarország hadtörténete I. A kezdetektől 1526-ig*. Bp., 2017. 65–86. o.

11. óra. A beilleszkedés kezdetei?

„Szent István király nagyobbik legendája.” In: ÁKÍF 271–277. o.

Bálint Csanád: „Ki volt „magyar” a honfoglaláskorban és Szent István korában?” In: Romsics Ignác – Szegedi-Maszák Mihály (szerk.): *Mi a magyar?* Habsburg Intézet, Bp., 2005. 37–56. o.

Györfy György: *István király és műve*. Bp., 2013. 67–109. o.

Kristó Gyula: „Géza fejedelem és István király.” *Aetas* 15, 3. sz. (2000): 25–35. o.

12. óra ZH